Universitat Autònoma de Barcelona

2021/2022

Biodiversitat i Hàbitats

Codi: 104251
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2503710 Geografia, Medi Ambient i Planificació Territorial	OB	3	2

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Albert Pèlachs Mañosa

Correu electrònic: Albert.Pelachs@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Roser Maneja Zaragoza

Prerequisits

Els coneixements adquirits a les assignatures de Geografia Física es donen per suposats, i no es tornaran a explicar.

Objectius

Aquest curs introdueix als estudiants en alguns conceptes de biogeografia i ecologia i explora les causes, processos i conseqüències del canvi ambiental global. El curs posa un especial èmfasi en la influència que ha tingut l'acció humana en el paisatge vegetal i les conseqüències que els canvis ambientals actuals poden tenir per la societat i el medi natural.

El curs té com objectius específics:

- Identificar, descriure, explicar, classificar i determinar les principals espècies vegetals dels paisatges de Catalunya.

- Analitzar i interpretar un paisatge amb especial atenció a la seva dinàmica i als diferents éssers vius que el componen.

Competències

- Analitzar amb esperit crític la relació de la societat amb el territori aplicant el marc conceptual i teòric de la geografia.
- Analitzar i comprendre les dinàmiques geogràfiques (sociodemogràfiques, geoeconòmiques i ambientals) a diferents escales territorials.
- Introduir els aspectes teòrics i aplicats de les principals polítiques territorials, ambientals i urbanes en la pràctica professional.

- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Treballar de manera cooperativa en equips multidisciplinaris.

Resultats d'aprenentatge

1. Descriure i interpretar els canvis en el paisatge.
2. Distingir les diferents escales en la relació entre acció antròpica, canvi climàtic i conseqüències socials.
3. Interpretar els canvis en el paisatge a través de les relacions entre naturalesa i societat.
4. Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
5. Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
6. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
7. Treballar de manera cooperativa en equips multidisciplinaris.

Continguts

Unitat 1. La Biodiversitat i els sistemes socioecològics

1.1. Què és la biodiversidad?

1.2. Què són els sistemes socioecològics?

Unitat 2. Els hàbitats i els paisatges forestals

2.1. Hàbitats i paisatges

2.2. Dinàmiques forestals

Unitat 3. El sòl, les seves cobertes i els incendis forestals

3.1. El sòl i les seves cobertes

3.2. Els incendis forestals.

Unitat 4. L'aigua i els ecosistemes aquàtics

4.1. Caracterització dels ecosistemes aquàtics

4.2. Gestió de conques mediterrànies i qualitat de l'aigua

Unitat 5. Impactes de l'activitat en els sistemes naturals

5.1. Evolució històrica naturalesa-societat (geohistòria ambiental)

5.2. Impactes de les activitats humanes (espècies invasores, etc.)

Unitat 6. Les "noves" relacions natura-societat

6.1. Espais Naturals Protegits

6.2. Medi Ambient i salut humana

Unitat 7. Sortides de camp

7.1. Identificació i caracterització de la vegetació mediterrània (lloc a determinar)

7.2. Anàlisi i interpretació d'un paisatge socioecològic (lloc a determinar)

Dues sortides de camp. En cas que les sortides de camp no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB.

En aquesta assignatura es tindrà en compte la perspectiva de gènere en els aspectes següents:

- No permetre un ús sexista del llenguatge a les contribucions orals i escrites de l'alumnat.

- Posar a la bibliografia els noms complets dels autors i autores, en comptes de només la inicial.

Metodologia

Tipus Autònomes

- ***Exercicis***: treball autònom, lliurament obligatori per part de l'alumnat seguint les indicacions del calendari docent. No canviaran independentment que la docència sigui presencial o virtual. El treball és en grup (màxim 3 persones) i cal fer recerca d'informació a internet.

Tipus Dirigides

- ***Teoria***: classes magistrals a l'aula i dues sortides de camp de caràcter obligatori, presentació de les pràctiques d'aula i de les pràctiques de camp. S'adaptaran, si cal, en el percentatge que sigui, a la docència virtual, a través dels diversos sistemes existents (Teams, powerpoints narrats, vídeos, podcasts, etc.), tal com s'ha fet en el període de confinament.

Tipus Supervisades

- La confecció d'un herbari virtual i l'elaboració de diferents perfils de vegetació.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professor o professora informarà l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classe Magistral	16,67	0,67	1, 2, 3
Práctiques d'aula - estudi de casos	16,67	0,67	4, 5, 6

Treball de camp	16,66	0,67	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Tipus: Supervisades			
Herbari virtual i transecte	25	1	1, 3, 5, 6, 7
Tipus: Autònomes			
Resolució de casos	60	2,4	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

Avaluació

La nota final es calcularà de la manera següent:

Proves de Teoria (25%)

- Examen parcial 1: 5%
- Examen parcial 2: 5%
- Examen final teoria: 15% (mínim 5 de nota per fer mitjana)
- Examen final pràctic 10% (mínim 5 de nota per fer mitjana)

Pràctiques d'aula (35%)

- Resoldre 2 casos d'estudi

Confecció Herbari Virtual en grup (15%)

- Identificar, descriure i fotografiar espècies vegetals durant la sortida de camp. L'herbari ha de tenir un mínim d'entre 30 i 45 plantes segons si el grup és de 2 o 3 persones.

Sortides de Camp (15%)

- Elaboració de perfils de vegetació en grup

S'ha de tenir en compte el següent:

1) Els exàmens i les sortides de camp són OBLIGATORIS, així com el 80% dels deures i dels exercicis fets a l'aula.

2) La nota mínima per fer mitjana en els exàmens finals és 5.

3) L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 30% de les activitats d'avaluació.

4) MOLT IMPORTANT sobre el plagi. En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

5) L'alumne de Grau té dret a una reavaluació dels exàmens.

Procediment de revisió de les qualificacions:

En el moment de realització de cada activitat avaluativa s'informarà l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, assegurant que tot l'estudiantat hi pot accedir.

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen final pràctic	10%	0,5	0,02	1, 5, 6
Examen final teoria	15%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Herbari virtual	15%	2	0,08	1, 2, 3, 7
Perfils de vegetació	15%	2	0,08	1, 2, 3, 7
Práctiques d'aula - estudi de casos	35%	8	0,32	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Test 1	5%	0,5	0,02	4, 5, 6
Test 2	5%	0,5	0,02	4, 5, 6

Bibliografia

Bibliografia

- BOADA, Martí; GOMEZ, Francisco Javier (2011). Biodiversidad. Ed. Rubes. Barcelona.

- BOLÒS, Oriol de (2001). Vegetació dels Països Catalans. Terrassa, editorial Aster.

- COSTA, Margarita; MORLA, Carlos i SAINZ, Helios (1998). Los Bosques Ibéricos. Una interpretación geobotánica. Barcelona, Planeta.

- FERRERAS, Casildo i FIDALGO, Concepción (1991): Biogeografía y Edafogeografía. Madrid, editorial Síntesis.

- FOLCH, Ramon (1981). La vegetació dels Països Catalans. Barcelona, Ketres.

- FOLCH, Ramon; FRANQUESA, Teresa i CAMARASA, Josep Ma. (1984). Història Natural dels Països Catalans. Vegetació (volum número 7), Barcelona, Enciclopedia Catalana.

- FOLCH, Ramon (dir.) (1993). Biosfera, Barcelona, Enciclòpedia Catalana

- LACOSTE, Alain i SALANON, Robert (1977). Biogeografía. Vilassar de Mar, Oikos-tau

- LLISTOSELLA, Jaume i Sànchez-Cuxart, Antoni (2015). Guia il·lustrada per a conèixer els arbres (3a edició). Barcelona. Publicacions de la UB.

- LLORET, Francisco; SOLÉ, Anna; VAYREDA, Jordi; ESTEVAN, Helena; TERRADAS, Jaume (2009). L'Atles d'espècies lleyoses dels boscos de Catalunya. Bellaterra, Lynx ediciones

- MARGALEF, Ramon (1991). Teoría de los sistemas ecológicos. Barcelona, Universitat de Barcelona.

- MASCLANS, Francesc (1999). Guia per a conèixer els arbres. Barcelona. Montblanc-Martin i Centre Excursionista de Catalunya. [1a. edició 1958]

- MASCLANS, Francesc (1989). Guia per a conèixer els arbusts i les lianes. Barcelona, Montblanc-Martin i Centre Excursionista de Catalunya. [1a. edició 1963]

- NUET, Josep; PANAREDA, Josep Ma. i ROMO, Àngel (1991). Vegetació de Catalunya. Capellades, Eumo.

- PASCUAL, Ramon (1999). Guia dels arbres dels Països Catalans, Sabadell, Pòrtic.

- SIMMON, I.G. (1982). Biogeografía Natural y Cultural. Barcelona. Omega

- TERRADES, Jaume i RODÀ, Ferran (2004). "Els boscos de Catalunya. Estructura, dinàmica i funcionament". Documents dels Quaderns de medi ambient 11. Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Medi Ambient.

Programari

Programari d'office i programes de cartografia del Grau i disponibles a l'aula d'informàtica